

Mottagare
Tekniska nämnden

Remiss. Promemorian En ny lag om kommunal hamnverksamhet

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att överlämna teknikförvaltningens yttrande som framgår under rubriken bedömning till regionstyrelsen.
2. Tekniska nämnden beslutar att inge förvaltningens yttrande som sitt eget.
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Region Gotland mottog 2025-09-30 remissen ”Promemorian En ny lag om kommunal hamnverksamhet”. Regionstyrelseförvaltningen samordnar Region Gotlands svar, och tekniska nämnden har som ansvarig facknämnd för hamnverksamheten getts möjlighet att yttra sig om remissen som direkt berör förvaltningens verksamhet. Hamnavdelningen har varit delaktig i förvaltningens framtagande av svar på remissen. Region Gotland svarar som en helhet, och tekniska nämndens svar bidrar till helheten.

I promemorian föreslås en ny lag om kommunal hamnverksamhet. Förslaget lämnas för att de svenska bestämmelserna om kommunal hamnverksamhet ska anses vara förenliga med det EU-rättsliga statsstödsregelverket. När en kommun eller en region bedriver hamnverksamhet i ett konkurrensläge på marknaden ska den överlåta driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag (bolagiseringsskyldighet). Ett sådant bolag ska bedriva verksamheten på affärsmässig grund trots självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte i kommunallagen (2017:725). Trots bolagiseringsskyldigheten får kommunen eller regionen bedriva hamnverksamhet som en del av den kommunala förvaltningen om hamnen främst nyttjas av lokala användare och verksamheten inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom Europeiska unionen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026. En kommun eller en region som vid ikraftträdandet bedriver hamnverksamhet i egen regi i ett konkurrensläge på marknaden ska, förutsatt att verksamheten inte omfattas av undantaget från bolagiseringsskyldighet, senast före utgången av december 2027 överföra driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag. Alternativt ska kommunen eller regionen anordna verksamheten så att den inte snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen, t.ex. genom att verksamheten i stället lämnas över till en privat utförare.

Bedömning

Förslaget i promemorian har direkt påverkan på den hamnverksamhet som hanteras av tekniska nämnden. Hamnavdelningen har tagit del av promemorian och bedömer att förslaget, om det genomförs, skulle innebära en bolagisering av hamnarna i Visby, Klintehamn och Slite – vilka utgör Region Gotlands strategiska hamnar.

Förslaget till ny lag om kommunal hamnverksamhet framstår som väl genomarbetat och ger en god överblick över de lagar, förordningar och principer som idag reglerar hamnverksamhet i förvaltningsform. Promemorian beskriver även tydligt vilka konsekvenser ett införande av den nya lagen skulle få.

De föreslagna tidsramarna – med ikraftträdande den 1 augusti 2026 och krav på bolagisering senast vid utgången av december 2027 – bedöms som rimliga.

Sammanfattningsvis bedömer Region Gotland att promemorian är väl genomarbetad och att den föreslagna tidsplanen är realistisk. Regionen vill dock principiellt påtala att kravet på bolagiseringsskyldighet innebär ett intrång i den kommunala självstyrelsen, då det begränsar kommunens möjlighet att själv välja organisationsform för sin verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2025-11-07
Remiss - Promemorian En ny lag om kommunal hamnverksamhet, inkom 2025-09-30
PM – "En ny lag om kommunal hamnverksamhet", inkom 2025-09-30
Kommunfullmäktige 2003-09-15 (2023-09-15 KF §184)

Teknikförvaltningen

Mats Eriksson
Tillförordnad teknisk direktör

Skickas till

Regionstyrelsen